Ontwikkelingskader Buggenumse Veld

Versie 0.9 d.d 26-01-2022

Project:	Ontwikkelingskader Buggenumse Veld
Programma:	Gebiedsfonds Buggenumse Veld
Opdrachtgever:	Gemeente Leudal
Ambtelijk coördinator:	Randy Habets, projectleider Recreatie en Toerisme
Programma werkgroep - Projectleider - Werkgroepleden	 Marie-José Baur Dorpsraad Buggenum: Jesper Pomp, Ton Metsemakers, Marie-José Baur Heemkundevereniging 'OOS NAER': Tjeu Scheepers, Pierre Kuijpers, Mat van Roij Heemkundevereniging 'Buggenum door de Eeuwen Heen': Ton Metsemakers, Jos Swart

Bestand-versiedatum:	Ontwikkelingskader Buggenumse Veld, versie 26-01-2022
Status:	Versie 0.9

Goedkeuring vereist:	Status:	De datum:
Adviescommissie Buggenumse Veld	Positief advies	24-01-2022
College van B&W gemeente Leudal		
Commissie Fysiek		

Inhoudsopgave

1. Doel van dit document 4
2. Onze ambitie 4
3. Kenschets Buggenumse Veld 5
4. Projectachtergrond 6
4.1. Aanleiding 6
4.2. Uitvoering van beleid 6
5. Projectdefinitie 8
5.1. Projectomschrijving 8
5.2. Projectdoelstellingen 8
5.3. Projectresultaten 8
5.4. Kaders / afbakening 9
5.5. Randvoorwaarden voor succes 10
5.6. Betrokken partijen 10
5.7. Kosten 11
5.8. Fasering 11
6. Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld 13
6.1. Landschap en beplanting 13
6.2. Biodiversiteit 13
6.3. Stoffering van het landschap 15
6.4. Beleving en leesbaarheidselementen 16
7. Projectideeën 17
7.1. Landschappelijke kwaliteit en biodiversiteit 17
7.2 Wandel-, fiets- en ruiterroutes 19
7.3. Beleving en leesbaarheid van het landschap 20
7.4. Uitkijktoren 21
7.5. Erfgoed / cultuurhistorie 21

1. Doel van dit document

Dit 'Ontwikkelingskader Buggenumse Veld' is opgesteld door een werkgroep bestaande uit de Dorpsraad Buggenum, Heemkundevereniging OOS Naer en Heemkundevereniging Buggenum door de eeuwen heen. Het belangrijkste doel van dit document is het borgen van de samenhang bij de ontwikkeling van verschillende projecten in het gebied, zodat zij samen met elkaar één fraai geheel gaan vormen.

Het voorliggende ontwikkelingskader bestaat uit drie delen. Met elkaar vormen deze een totaalprogramma dat erop gericht is om de ambitie (hoofdstuk 2) te realiseren.

1. **Programmabeschrijving (hoofdstuk 2 t/m 5)**

De beschrijving geeft onder andere inzicht in de ambities, achtergronden en doelstellingen.

Doel: Het document dient ter informatie van belanghebbenden en dient als inspiratiedocument om projectideeën en -voorstellen te ontwikkelen.

2. **Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld (hoofdstuk 6)**

Om ervoor te zorgen dat de inrichting van het Buggenumse Veld één geheel gaat vormen (uniforme uitstraling) en met elkaar het bestaande landschap versterken, heeft de werkgroep kaders beschreven voor de inrichtingselementen.

Doel: Besluitvorming over de toepassing van de in hoofdstuk 6 beschreven inrichtingsrichtlijnen bij alle nieuwe projectinitiatieven in het Buggenumse Veld. Het gaat daarbij om zaken als beplanting, ecologische biodiversiteit, stoffering en informatievoorziening.

Hierbij dient er rekening mee te worden gehouden dat het kader nog aangevuld kan worden op basis van voortschrijdende inzichten. Ook zijn er onderdelen die meer tijd vragen en zodoende pas op een later tijdstip toegevoegd kunnen worden.

3. **Overzicht met projectideeën (hoofdstuk 7)**

Doel: Een beeld krijgen van de projecten die de Programmawerkgroep Buggenumse Veld wil realiseren.

Op hoofdlijnen gaat het bij de projectideeën om de volgende thema's: landschap, biodiversiteit, wandel-, fiets- en ruiterroutes, de beleving van het Buggenumse Veld en cultuur erfgoed. Voor sommige projectideeën ligt al een projectplan klaar ter besluitvorming. Andere zijn nog in de onderzoeksfase. Ook kan het zijn dat er door voortschrijdende inzichten projecten afvallen of bijkomen. Ideeën daarvoor zijn van harte welkom.

Alle concrete projectplannen worden apart ter besluitvorming voorgelegd aan de adviescommissie en de gemeente Leudal.

2. Onze ambitie

De realisatie van een aantrekkelijk landschap en recreatiegebied voor omwonenden, wandelaars, fietsers, ruiters en andere recreanten, is wat de leden van Programmawerkgroep Buggenumse Veld ambiëren. Een gebied waar bezoekers van alle leeftijden met regelmaat kunnen genieten van al het moois dat het te bieden heeft, van de rust die er heerst en van de fraaie vergezichten.

We willen ervoor zorgen dat de landschappelijke waarden en biodiversiteit verbeteren en dat cultuur-historische elementen de aandacht krijgen die zij verdienen.

De kennis over cultuurhistorische elementen, die nu vooral bij heemkundeverenigingen aanwezig is, gaan we verder verdiepen en toegankelijk maken voor een breed publiek, jong en oud. We zorgen er daarbij voor dat zij op aantrekkelijke en eigentijdse wijze de bijzonderheden van het Buggenumse

Veld kunnen beleven. Met traditionele maar vooral ook met interactieve middelen. Alles draait daarbij om het verhaal. En verhalen zijn er genoeg over het Buggenumse Veld. Verhalen over de lokale geschiedenis, over intrigerende gebeurtenissen en plekken en over de huidige ontwikkelingen in en om het Veld. Voor een optimale beleving creëren we plekken waar de bezoekers zich in alle rust kunnen verwonderen.

Voor het herstel van landschappelijke waarden en biodiversiteit werken we samen met lokale land- en grondeigenaren, inwoners, agrariërs en ondernemers.

3. Kenschets Buggenumse Veld

Het Buggenumse Veld is een Maasterras uit de laatste IJstijd. Het wordt in het oosten begrensd door het winterbed van de Maas en in het westen door een oude Maasgeul waarin nu de Neerbeek en de Haelense Beek stromen.

Langs de Maas en langs de genoemde beken bevinden zich van oudsher graslanden. Deze gebieden waren door de overstromingen en door de hoge grondwaterstand niet geschikt om te be-akkeren. De graslanden langs de Maas zijn bekend als het Buggenumse Broek, de Aanwas, de Bouxweerd en de Hans(s)umer Weerd. Deze graslanden waren deels als met hagen omheinde en geperceleerd, hooiland en deels als gemeenschappelijk en ongeperceleerd weiland in gebruik.

De gronden op het hoger gelegen Maasterras zijn sinds de Late Middeleeuwen in gebruik als open en relatief grootschalig akkergebied dat bekend staat als het Buggenumse Veld, in Neer ook wel Zwaarveld genoemd. De dorpen Buggenum, Haelen, Nunhem en Neer zijn ontstaan aan de randen van het hogere Maasterras. Noemenswaardig zijn ook de oude Maasgeulen en de steilranden op en aan de randen van het terras. Het gebied kenmerkte zich door een grote biodiversiteit.

Het karakteristieke wegenpatroon in het Buggenumse Veld, kent noord-zuid wegen en wegen die diagonaal door het gebied lopen. De noord-zuidwegen lopen parallel aan de oude Romeinse heerbaan van Tongeren naar Nijmegen, nu Meiboomkensweg en Hagendoorn. De diagonale wegen doorsnijden de oudere verkaveling van de landbouwpercelen en zijn van jongere datum.

De belangrijkste landschappelijke eigenschappen van het Buggenumse Veld zijn:

- Openheid;
- Wegenstructuur, zowel noord-zuid als diagonaal, deels teruggaand naar de Romeinse tijd;
- Oud cultuurlandschap van akkers en weiden;
- Directe nabijheid en relatie met Napoleonsweg, Maas, Neerbeek/Haelense Beek, Buggenum, Nunhem en Neer;
- Maasterras en het licht glooiende landschap, mede als gevolg van de oude Maasgeulen;
- Overgang tussen de dorpen Buggenum, Nunhem en Neer en het Buggenumse Veld;
- De aanwezigheid van de vele kapellen en wegkruisen aan de randen van het gebied;
- Historische vindplaatsen uit de Romeinse tijd;
- Enkele kenmerkende boerderijen, hoeven aan de rand van het Buggenumse Veld, zoals bijvoorbeeld Diekerhof (1755), Zegershof (1684) en Wijnaerden;
- Het ontbreken van intensieve veehouderij’.

Enkele landschappelijke ingrepen die in de 20e eeuw plaatsvonden:

- Vanaf eind jaren ’30 tot eind jaren ’70 werden rondom Buggenum vele boomgaarden aangeplant;
- Afsnijding van de Maasbocht ter hoogte van de Aanwas van 1942-1952;
- Vanaf begin 1950 ontgrindingen, eerste ontgrinding Bouxweerd;
- Rond 1958 afsnijding Maas ter hoogte van de Hanssumer weerd.

4. Programma achtergrond

4.1. Aanleiding

In het Buggenumse Veld zijn door realisatie van 20 hectare kassen en een totaal te bebouwen gebied van 30 hectare bebouwingselementen toegevoegd in het vrijwel lege landschap van ongeveer 500 hectare.
Deze ontwikkeling heeft de volgende omgevingskwaliteiten aangetast:

- De unieke openheid van het gebied
- De landschappelijke structuur
- De flora en fauna
- Het verloren gaan van kwalitatief goede landbouwgrond.

Ter compensatie van dit verlies aan omgevingskwaliteit is 'Gebiedsfonds Buggenumse Veld' ingericht met middelen voor compensatieprojecten die ervoor zorgen dat het gebied er als geheel weer op vooruit gaat. Op dit moment is nog een bedrag van € 1,700.000,- beschikbaar. Een aantal projecten is daarvan reeds gerealiseerd. Ondermeer zijn er erven verfraaid, patrijzenstroken ingericht en is er onderzoek gedaan naar historische elementen.

Wat op dit moment ontbreekt is een overkoepelend programma dat ervoor zorgt dat alle projecten op elkaar afgestemd zijn en met elkaar één fraai geheel gaan vormen. Programmawerkgroep Buggenumse Veld, bestaande uit leden van Dorpsraad Buggenum en de heemkundeverenigingen van Neer en Buggenum, heeft daarom het initiatief genomen een overkoepelend programma te ontwikkelen. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de gemeente Leudal.

Deze 'Ontwikkelingskader Buggenumse Veld' is het eerste resultaat van dit programma dat opgeleverd wordt. De handleiding bevat zowel een inrichtingskader voor het Buggenumse Veld als een aantal projectideeën die er met elkaar voor zorgen dat de in hoofdstuk 3 genoemde ambitie gerealiseerd kan worden.

4.2. Aansluiting bij beleid

Beleidsvisie recreatie en toerisme 'Uitnodigend Landschap' (2020)

In 'Beleidsvisie recreatie en toerisme 'Uitnodigend Landschap' (2020) geeft de gemeente Leudal onder andere aan de plek te willen zijn waar de rust en de schoonheid van de natuur, de rijke historie en het erfgoed sterker aanwezig zijn. En waar de beleving ervan zich kan meten met de hoogste klasse van wat er in Nederland op dit gebied bestaat. De gemeente wil ervoor zorgen dat bezoekers (ook uit de directe omgeving) langer in Leudal verblijven. En dit doen door meer verbindingen te leggen tussen cultuur, monumenten en het platteland. Het Buggenumse Veld wordt in deze 'Beleidsvisie recreatie en toerisme' 'Uitnodigend Landschap' genoemd als één van de drie gebieden met ontwikkelpotentieel.

Het Programma dat wij ontwikkelen sluit volledig aan bij dit beleid. Daar waar de gemeente zich verder wil profileren als recreatiegemeente, realiseert ons programma dit voor het Buggenumse Veld. In onze plannen is veel aandacht voor natuur, groen en het vriendelijke landschap. Een up to date routenetwerk en beleefbare natuur en erfgoed worden in de plannen volledig waargemaakt.

Structuurvisie Buggenumse veld

In 2014 heeft de Gemeenteraad van Leudal 'Structuurvisie Buggenumse Veld' vastgesteld. Het doel van de structuurvisie is dat door de realisatie van compensatiemaatregelen de aantasting van de kwaliteit van het Buggenumse veld, door de uitbreiding van Nunhems, wordt gecompenseerd en de

kwaliteit van het Buggenumse veld doet verbeteren. In de Structuurvisie zijn de beleidsuitgangspunten vastgelegd voor de ruimtelijke ontwikkelingen in het Buggenumse Veld en voor de daarvoor benodigde kwaliteit verbeterende maatregelen.

Criteria compensatieprojecten

Vervolgens heeft Adviesgroep Compensatiematregelen Buggenumse Veld de toetsingscriteria opgesteld voor projecten die bijdragen aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in en om het Buggenumse veld. De Adviesgroep beoordeelt de projecten die in aanmerking komen voor middelen uit het Gebiedsfonds aan de hand van de volgende drie criteria:

- Het compensatieproject draagt aantoonbaar bij aan het compenseren van tenminste een van de genoemde omgevingskwaliteiten en vergroot – in samenhang – de belevingswaarde in het gebied.
- Het compensatieproject vindt, bij voorkeur, plaats in en om het Buggenumse Veld (hierbij gelden projecten binnen het plangebied van de structuurvisie als primaire doelen en projecten buiten het plangebied van de structuurvisie als secundaire doelen).
- De financiële en fysieke haalbaarheid van het compensatieproject binnen het vereiste tijdpad moet zijn onderzocht en vaststaan.
- Van eigenaren wordt een eigen bijdrage van 25% van de kosten gevraagd.

Bij de beoordeling en uitvoering van compensatieprojecten let de Adviesgroep ook op het effect van het compensatieproject op de omgeving.

Verder is een voorwaarde dat het beheer van het compensatieproject voor een langere – nader te bepalen – periode verzekerd is.

Voldoet een compensatieproject aan de criteria dan wordt een bijdrage uit het Gebiedsfonds voor het compensatieproject door de adviesgroep positief geadviseerd aan de gemeente Leudal.

5. Programmadefinitie

5.1. Programma omschrijving

Deze handleiding legt de basis voor de ontwikkeling van een totaalprogramma voor het westelijk gedeelte van het Buggenumse Veld.

Het totaalprogramma richt zich op het herstel van de karakteristieke elementen van het Buggenumse Veld, zoals beschreven in 'Kenschets Buggenumse Veld' (hfdst 1) en op het verhogen van de belevingswaarde van het gebied door inwoners en andere bezoekers.

De handleiding gaat ervoor zorgen dat alle projecten in het Buggenumse Veld elkaar versterken en met elkaar een geheel gaan vormen. In deze handleiding worden de inrichtingselementen beschreven. Zij vormen het houvast bij nieuwe projectinitiatieven. Daarnaast bevat de handleiding een overzicht met projectideeën die de Werkgroep wil gaan realiseren.

Met elkaar lost deze aanpak de volgende knelpunten op:

- Verrommeling van het landschap door willekeurige toepassingen van landschapselementen.
- Verdwijnen van ecologische waarden zoals vroeger veel voorkomende akkervogels als de patrijs, steenuil, kwartel en veldleeuwerik.
- Vermindering van het woon-, wandel- en fietsgenot in en om het Veld ten gevolge van de kassenbouw.
- Vermindering van het woon-, wandel- en fietsgenot door verschraling van het landschap, vermindering van de biodiversiteit.
- De teloorgang van diverse cultuurhistorische elementen. Met name van het Romeinse verleden, verdwenen boerderijen en van kenmerkende landschappelijke elementen.
- Te geringe kennis van de unieke kenmerken van het Buggenumse Veld bij grondeigenaren, inwoners, toeristen, bestuurders en commerciële partijen, waardoor deze waarden steeds meer in gevaar komen.

5.2. Programmadoelstellingen

'Ontwikkelingskader Buggenumse Veld' heeft twee doelen

Doel 1: Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld (hoofdstuk 6)

- Het bepalen van de richtlijnen voor inrichting voor het Buggenumse Veld, zodat de eenheid in het gebied geborgd is.
- Het bieden van een inrichtingskader voor initiatiefnemers van nieuwe compensatieprojecten.
- Het borgen van de kwaliteit van te gebruiken inrichtingselementen.

Doel 2: Projectideeën

- De geschetste projectideeën geven alvast een beeld van projecten die de Programmawerkgroep wil gaan realiseren.
- Deze projectschetsen worden ieder apart, gefaseerd en in de vorm van uitgewerkte projectplannen ter besluitvorming voorgelegd.

5.3. Resultaten

<u>Resultaat 1</u>: Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld
Hierin worden de richtlijnen voor de volgende inrichtingselementen concreet beschreven

- Landschap en beplanting
- Biodiversiteit

- Stoffering
- Beleving en leesbaarheidselementen.

Resultaat 2: Projectideeën Voor ontwikkeling Buggenumse Veld
Een overzicht van projecten die we willen gaan realiseren.

- Enkele projecten zijn reeds gestart en in verschillende stadia van besluitvorming. Dit betreft 'de Sjans van Naer' en 'Toegankelijkheid Friedesse molen'.
  Ook werd een eerste verkennend onderzoek naar Romeinse villa's uitgevoerd.
  Andere projecten zijn momenteel nog in de onderzoeksfase en van sommige zijn de projectplannen in ontwikkeling.
- Door andere initiatiefnemers werden reeds compensatieprojecten gerealiseerd gericht op erfverfraaiingen en toename biodiversiteit. De Programmawerkgroep borgt dat de nieuwe projecten daarmee één geheel vormen.

5.4. Kaders / afbakening

Het Programma is nog geen strak gekaderd geheel. Zowel 'Kader Inrichtingselementen Buggenumse Veld' als de projectideeën kunnen wijzigen of aangevuld worden. Het kan zijn dat er projecten bijkomen of dat sommige, op basis van voortschrijdende inzichten of na nader onderzoek wijzigen.

De voorgestelde projecten beperken zich tot het westelijke gedeelte van het Buggenumse Veld. Daar waar in gebied Wijnaerden (oostelijk gedeelte van het Veld) mogelijk intensievere vormen van recreatie en toerisme ontwikkeld gaan worden versterken beide ontwikkelingen elkaar in die zin dat de toeristen kunnen genieten van het kwalitatief verbeterde Buggenumse Veld en de wandelaars en fietsers gebruik kunnen maken van de toeristische voorzieningen die in gebied Wijngaarden gaan komen.

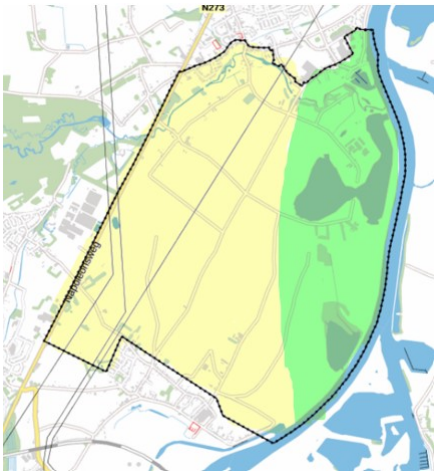

Voor 'Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld 'zoeken we samenwerking met gespecialiseerde bedrijven. Vooral voor de realisatie van de verschillende communicatie- en informatiemiddelen.

Voor een aantal projecten is samenwerking met land- en grondeigenaren, zowel ondernemers als particulieren, een vereiste. We hebben hen nodig om landschappelijke verfraaiingen door te kunnen voeren.

Bij andere project wordt weer samengewerkt met verenigingen. Zowel tijdens die initiatieffase als bij de realisatie en beheer van plannen.

Bij ondernemers gaat het om bedrijven die actief zijn in het Buggenumse veld zoals Kuypers-Kessel en BASF en bedrijven die bijvoorbeeld voedingsproducten produceren zoals lokale agrariërs en horecaondernemers uit de aangrenzende dorpen. Deze partijen worden uitgenodigd/gestimuleerd deel te nemen aan projecten door ter plekke aan recreanten producten aan te bieden, informatie over hun bedrijf te verstrekken enz. Samenwerking wordt daarvoor gezocht met Promotieplatform Leudal waarin lokale ondernemers vertegenwoordigd zijn.

Locatie	➢ Westelijk gedeelte Buggenumse Veld
Doelgroepen	➢ Inwoners ➢ Wandelaars, fietsers en ruiters. ➢ Passerende recreanten en toeristen

Samenwerking	➢ Land- en grondeigenaren ➢ Bedrijven die actief zijn in het Buggenumse Veld ➢ Lokale producenten ➢ Lokale horeca-ondernemers ➢ Promotieplatform Leudal ➢ Verenigingen uit de aangrenzende dorpe ➢ Marketing Limburg ➢ Bureau voor erf- en landschapsverfraaiing ➢ Gespecialiseerde communicatiebedrijf
Onderhoud	Het onderhoud van 'Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld' gebeurt door de vrijwilligers van de Programmawerkgroep. Deze breidt het Kader uit met nieuwe inzichten die duidelijk worden tijdens de offertetrajecten of ontstaan door voortschrijdende inzichten.
Fasering	➢ Q1-2022 → Adviescommissie Buggenumse Veld: Toepassing 'Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld' gebruiken als toetsingskader bij nieuwe projectvoorstellen. ➢ Q1-2022 → B&W Vaststellen gebruik 'Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld' ➢ Q1-2022 → Commissie Fysiek en Gemeenteraad Leudal**???** ➢ Q4-2022 → 'Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld' gereed ➢ Q1-2022 tot Q12-2024 → Gefaseerd indienen en realiseren van projecten.
Geld	Op dit moment is nog € 1.700.000,- beschikbaar uit Gebiedsfonds Buggenumse Veld. Aan het maken en beheren van deze Handleiding, zijn geen extra kosten verbonden. Alles wordt uitgevoerd door de vrijwilligers van de Programmawerkgroep.

5.5. Randvoorwaarden voor succes

Betrokkenheid stakeholders	➢ Medewerking land- en grondeigenaren bij toepassing Inrichtingskader bij erf- of tuineigenaren. ➢ Actieve samenwerking met de bedrijven Kuypers-Kessel en BASF. ➢ Actieve samenwerking met lokale ondernemers zodat ook zij, bijvoorbeeld bij het ontsluiten van informatie over hun bedrijf, gebruik maken van de richtlijnen uit dit inrichtingskader. ➢ Expertise van een erf- en landschapsexpert ➢ Expertise van een professioneel marketing en communicatiebureau, dat met behulp van traditionele een interactieve middelen één totaal verhaal over het Buggenumse Veld kan maken.

5.6. Betrokken partijen

De programmastructuur is als volg ingericht:

1. De Gemeente Leudal

Opdrachtgever voor de verschillende projecten.
Bij projecten tot een bedrag van € 10.000,- ligt de besluitvorming bij het College van Burgemeester en Wethouders. Bij hogere bedragen ligt die bij de gemeenteraad

2. Adviesgroep Buggenumse Veld

Toetst de criteria zoals beschreven in Criteria compensatieprojecten Structuurvisie Buggenumse Veld en brengt advies uit aan de gemeente.

3. Programmawerkgroep Buggenumse Veld

Bestaat uit leden van Dorpsraad Buggenum en van de heemkundeverenigingen van Neer en Buggenum en leveren een programmaleider, projectleiders en werkgroepleden.

De Programmawerkgroep verbindt de verschillende projecten en zorgt ervoor dat ze met elkaar één samenhangend geheel vormen. Ze werkt samen met verschillende afdelingen van de Gemeente

Leudal zoals erfgoed/recreatie/toerisme, ruimtelijke ordening, vergunningen en marketing/communicatie. Ook organiseert deze Programmawerkgroep de samenwerking met de firma's Kuypers-Kessel en BASF.

4. Projectleider gemeente Leudal

De Programmawerkgroep wordt begeleid door een projectleider van de Gemeente Leudal en door een landschapsexpert.

5. Projectwerkgroepen

Per project wordt een werkgroep ingericht met ter zake kundige vrijwilligers. De projectleiders organiseren de samenwerking met de lokale verenigingen en ondernemers. Ook zoeken zij andere vrijwilligers als die nodig zijn voor de realisatie van het betreffende project. De werkgroepleden leveren de inhoudelijke expertise, voeren onderzoek en de benodigde activiteiten uit.

De projectwerkgroepen worden bijgestaan door een extern bureau voor erf- en landschapsverfraaiing. Dat begeleidt de werkgroepen tijdens de ideeënfase, bij het maken van schetsontwerpen, bij bijeenkomsten met inwoners en andere belanghebbenden en bij de uitvoering van projecten.

6. Belanghebbenden/samenwerking

Bij de meeste deelprojecten zijn verschillende belanghebbenden betrokken. Zowel tijdens de ontwerp- als realisatiefase worden deze geraadpleegd en ingezet. Ook voor het toekomstige beheer van de gebieden is samenwerking met deze belanghebbenden een vereiste.

Belanghebbenden zijn onder meer: grondeigenaren, verenigingen/stichtingen, inwoners van Neer en Buggenum, agrariërs, producenten van gezonde voeding en dorpsraad Nunhem voor de verbinding van wandel- en fietsroutes.

5.7. Kosten

Aan deze Handleiding zijn geen kosten verbonden.

Onderwerp	Uitvoering	Kosten
Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld	Programmawerkgroep	n.v.t.
Projectideeën	Programmawerkgroep	n.v.t.

5.8. Fasering

Hieronder de fasering voor 'Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld' en voor de projecten voor zover nu ingeschat kan worden.

Omdat veel projecten zich nog in de onderzoeksfase bevinden, kan daar nog geen planning van worden afgegeven.

Fasering 'Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld'.

- Q1 2022: Goedkeuring door Adviesgroep en besluitvorming door Burgemeester van College en wethouders.
- Tm Q4 2022 Voorliggend document aangevuld met nadere richtlijnen

Fasering projecten

- Twee projecten zijn reeds gedeeltelijk goedgekeurd, t.w. de Sjans van Naer en Toegankelijkheid Friedesse Molen. Het plan om de bereikbaarheid vanuit de Bergerstraat en

van de afwatering rondom de molen is on hold gezet. Verwachting is dat deze projecten in 2022 gerealiseerd worden.

- Q1 2022: Ter besluitvorming
    - Projectplan Wandel- fiets en Ruiterroutes.
    - Projectplan Landschapsbiografie en -visie.
    - Voorstel Schetsontwerp uitkijktoren.

- Q2 2022 Projectvoorbereiding
    - Beleving en leesbaarheid Buggenumse Veld
    - Inpassing Kassen BASF
    - Herinrichting de Klink
    - Erfverfraaiingen rondom het Buggenumse Veld
    - Zichtbaar maken Romeinse weg
    - Speelterrein Hanssum.

    Verwachting is dat van een aantal van deze projecten eind Q 2 2022 een projectvoorstel klaar is.

- Q3 2022 projectvoorstel Uitkijktoren

- Q4 2022: Gerealiseerd
    - Projectplan Wandel-, fiets- en ruiterroutes
    - Landschapsbiografie

6. Kader inrichtingselementen Buggenumse Veld

Om ervoor te zorgen dat de verschillende projecten in het Buggenumse Veld met elkaar één geheel vormen en met elkaar het bestaande landschap versterken, is het nodig dat er eenduidigheid komt in het gebruik van toe te voegen landschaps-, inrichtings- en leesbaarheidselementen.

Deze handleiding heeft dan ook tot doel die eenheid te borgen. Voor een aantal onderdelen wordt daarbij voortgebouwd op projecten die in kader van het Gebiedsfonds al in het Buggenumse Veld gerealiseerd werden, zodat de eenheid in het gebied geborgd blijft.

6.1. Landschap en beplanting

Daar waar nieuwe beplanting komt, wordt een beplantingsplan gemaakt dat past bij de locatie en bij de wensen van de grondeigenaar. Het wegwerken van lelijke zaken en het accentueren van mooie plekken is hierbij het uitgangspunt. Daarnaast komen er ook beheervoorschriften, zodat de beplanting op een natuurlijke manier beheerd wordt. Fruitbomen worden bescherm met korven, zodat de aanplant duurzaam is. Bij de beplanting van bomen en struiken wordt gekozen voor inheemse soorten.

Hagen

Kunnen worden geplant als los ontwerp of in combinatie met een raster van Robiniapalen en Ursusgaas, Dit om de hagen te beschermen tegen vraat van dieren uit de aangrenzende weilanden.

- Haag bij erfomranding: eensoortige haag met beuken/haagbeuk/veldesdoorn.
- Haag in het landschap: meer natuurlijke gemengde hagen met kornoelje, vuilboom, Gelderse roos, hulst, wilde liguster, gele kornoelje, sleedoorn.
- Fruithaag: kruisbes, rode bes, zwarte bes, framboos.

Fruitbomen

- Appel, peer, kers, pruim, mispel, kweepeer, moerbei.

Bosjes

- Combinatie van bomen en struiken zoals o.a.: Gelderse roos, vogelkers, sleedoorn, kardinaalsmuts, zwarte els, lijsterbes, haagbeuk, wintereik, wilg.

Naast deze elementen is het ook mogelijk om bomen solitair te planten, in de vorm van bomenrijen of als singels

6.2. Biodiversiteit

Om de biodiversiteit te bevorderen zijn er verschillende mogelijkheden. In het Buggenumse v\Veld worden de volgende toegepast.

- Patrijzenstroken
- Groene diversiteit
- Bloeiende bermen

Patrijzensstroken

Om de biodiversiteit te bevorderen is de inrichting van patrijzenstroken essentieel.
Patrijzen kunnen gezien worden als kapstoksoort. Wanneer je een goede biotoop creëert voor de Patrijs, dan zijn er vele andere soorten die hiervan profiteren. De Patrijs vormt dan het 'uithangbord', maar andere soorten akkervogels en de bijbehorende biodiversiteit zoals flora, fauna en insecten hebben baat bij de inrichting van patrijzenstroken[1].

De huidige patrijzenstroken in het Buggenumse Veld worden gesubsidieerd deels vanuit het Gebiedsfonds en deels door Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer, NaLi. Dit contract loopt tot en met 2022. Momenteel is inzet om vanaf 1-1-23 de 23 hectare patrijzenstroken binnen het Buggenumse Veld weer voor een nieuwe periode van 6 jaar gebruik te laten maken van deze regeling.

Inrichting en beheer patrijzenstroken

- Patrijzenstroken dienen minimaal 9 meter breed en 100 meter lang te zijn.
- Voor het inzaaien wordt een mengsel (Partidge) gebruikt dat onder meer de volgende bloemen bevat: boekweit, vlas, zonnebloem, haver, bladramanas, Engels raaigras, bladkool, luzerne, chichorei, honingklaver en grote kaardebol.
- Inzaaien en beheer:
  - In het eerste jaar worden de patrijzenstroken enkel ingezaaid.
  - In jaar 2 wordt de helft van het gebied omgewoeld en opnieuw ingezaaid en het volgende jaar het andere gedeelte. Dit dient steeds herhaald te worden.

Groene biodiversiteit

Naast de "vaste patrijzenstroken" zijn er in het Buggenumse Veld 20 hectare waarbij de ondernemers een afspraak met de gemeente maken om dat jaar enkele percelen na de teelt in te zaaien met een bloemrijke groenbemester.

Deze bloemrijke groenbemester staat er dan van 1 augustus tot 31 december. Gestimuleerd wordt om het mengel langer te laten staan tot bijvoorbeeld 1 maart vanwege de extra beschuttingsmogelijkheden voor de aanwezige vogels en dieren.

Het mengsel dient minimaal 8 soorten te bevatten die bijdragen aan de biodiversiteit. De vergoeding is 200,-/ha voor de aanschaf van zaad. Het langer laten staan van het mengels wordt beloond met 50eu per maand per hectare

Inzaaien en beheer bloemrijke bermen

Ook bermen kunnen een bijdrage leveren aan de vergroting van de biodiversiteit. Het inzaaien en doorzaaien van bermen dient door de gemeente te gebeuren.

Bij het beheer van bermen is het essentieel dat de gemeente, agrariërs en ook het Waterschap inzet plegen om het beheer zo uit te voeren dat er meer biodiversiteit komt. Door in de zomer maar een gedeelte te maaien en in de herfst overhoeken te laten staan krijg je meer variatie en

[1] *Zie ook Kapstok voor de Patrijs in Buggenumse Veld, Plattelandscoöperatie, Ron Janssen (2018)*

winterbeschutting. Dat zij met elkaar de afspraak maken om de bermen niet intensief te maaien, of erger nog te klepelen. Die beide werkwijzen werken juist contraproductief.

Beheer: in de zomer na de langste dag Om de toename van bijen en andere insecten te stimuleren is het nodig dat de bermen worden ingezaaid met bloemrijk meerjarig bermmengsel met één-, twee- en meerjarige soorten. Het mengsel is daardoor kleurrijk en aantrekkelijk voor insecten!

Omdat de bloemen en kruiden een maximale hoogte bereiken van 80 cm is dit mengsel geschikt voor toepassing bij wegen, gelet op de verkeersveiligheid.

- Gekozen wordt voor bermmengsel 'optima 7'. Dit bevat boerenwormkruid, duizendblad, echte kamille, fluitenkruid, geel walstro, gele kamille, gele morgenster, glad walstro, gewone margriet, gewoon barbarakruid, groot streepzaad, klaproos, kleine pimpernel, knoopkruid, korenbloem, muskuskaasjeskruid, pastinaak, peen, rode klaver, rolklaver, scherpe boterbloem, smalle weegbree, steenanjer, vergeet-mij-nietje, veldsalie, vlas, wikken, wilde cichorei, wilde marjolein, witte klaver, zeepkruid.
- Inzaaien en beheer:
  - Gezaaid wordt in de maanden 3-4-5-9-10 (150 gram per 100 m²).
  - Maaien van de 1e meter gebeurt na de langste dag
  - Mogelijk is er in september een tweede maaibeurt van een gedeelte van de bermen. Daarbij wordt 50% van het maaisel afgevoerd. Overhoeken worden dan niet gemaaid.
  - Belangrijk is dat een deel van de berm ruig de winter in gaat t.b.v. voedsel en schuilgelegenheid voor insecten.

6.3. Stoffering van het landschap

Op dit moment is de kwaliteit van stoffering van het landschap niet al te best. Grote verscheidenheid en slecht onderhouden meubilair, borden, poorten en afrasteringen staan in en om het Veld. Daarnaast zijn deze elementen vaak willekeurig geplaatst, waardoor het geheel er rommelig uitziet.

Door alle bestaande stofferingselementen te verwijderen en te vervangen door duurzame, gecertificeerde en bij elkaar passende elementen verbetert in één klap de kwaliteit van het Buggenumse Veld aanzienlijk.

Op dit moment lopen offerte trajecten voor de verschillende stofferingselementen. Dit als onderdeel van projectplan 'Wandel- fiets- en ruiterroutes in het Buggenumse Veld'. Op het moment dat dat projectplan is goedgekeurd, wordt de stijl van de gekozen banken, picknicktafels, poorten en het lettertype voor de toponiemen uitgebreider beschreven. Op hoofdlijnen zijn de vereisten als volgt:

Landschapspoorten en poortjes/klaphekjes

- Van gecertificeerd duurzaam hout, eiken, kastanje of robinia met stevige palen en hang- en sluitwerk. Op de landschapspoort poort komt een gegraveerde tekst (in het lokale dialect) die verwijst naar de oorspronkelijke benaming van de plek (toponiem).

Banken

- Voor de banken gelden dezelfde vereisten. Op banken kunnen zowel toponiemen als spreuken komen. Ook de banken zijn van eikenhout en zijn gegraveerd met toponiemen of spreuken.

Hekwerken

- Bij hekwerken gaat het om rustieke houten rasters van robinia hout met palen en langsliggers.

Fietsenrekken

- Deze zijn eveneens gemaakt van duurzaam hout. De fietsenrekken kunnen tevens als afscheiding gebruikt worden.

Bescherming hagen

- De bescherming van een nieuwe haag, gebeurt met robinia palen en een zwaarder ursus gaas van 90 cm hoog.

6.4. Beleving en leesbaarheidselementen

Voor een hogere belevingswaarde van het Buggenumse Veld is het belangrijk dat informatie over het gebied op aantrekkelijke manieren ontsloten gaat worden.
Alles draait daarbij om het verhaal. Een goed verhaal blijft hangen als het spannend, informatief of historisch is. Daarmee kunnen bezoekers wezenlijk geraakt worden.

Belangrijk is dat al die verhalen met elkaar ook één stijlgeheel vormen. En dat traditionele en interactieve middelen op elkaar afgestemd zijn. Zowel qua lay-out, kleurgebruik, lettertypologie, soort afbeeldingen, kaarten, soort filmpjes, stemgebruik enz.

Er komt een apart projectplan 'Beleving en leesbaarheid Buggenumse Veld' om deze stijl te ontwikkelen en waarin tevens vastgelegd wordt welke verhalen op welke wijze ontsloten gaan worden. De specificaties die hieruit volgen worden in dit inrichtingskader opgenomen.

Voor wat betreft de traditionele informatiemiddelen wordt aangesloten bij de elementen die recent reeds in het Buggenumse Veld zijn toegepast.

7. Projectideeën

In dit hoofdstuk volgt een schets van de projectideeën die Programmawerkgroep in ontwikkeling heeft of wil gaan ontwikkelen. De verschillende projectideeën worden in concrete projectplannen uitgewerkt en gefaseerd ter besluitvorming voorgelegd.

7.1. Landschappelijke kwaliteit en biodiversiteit

Naast het verlies van vele mooie landschapselementen in het Buggenumse Veld en de vermindering van de biodiversiteit is de impact op de belevingswaarde van wandelaars en fietsers door de bouw van het kassencomplex van BASF een van de pijnpunten van het Buggenumse Veld. De volgende projectideeën kunnen een bijdrage leveren aan verbetering van de situatie.

Landschapsbiografie, landschapsvisie

Het fraaie Buggenumse Veld wordt vaak geroemd. Toch zijn veel bestuurders, ondernemers, grondeigenaren, inwoners en toeristen nauwelijks op de hoogte van de daadwerkelijke waarde van het gebied zoals globaal beschreven in Kenschets Buggenumse Veld (pag. 3).

Om de uitgebreide kennis over het Buggenumse Veld, die nu slechts bij enkele personen bekend is, bredere toegankelijk te maken, wordt een landschapsbiografie geschreven waarin de cultuurhistorische en landschappelijke waarden diepgaand onderzocht en vastgelegd worden.
De landschapsbiografie legt weer een basis voor het bepalen van de kernkwaliteiten van het Buggenumse Veld en de daarna op te stellen landschapsvisie. Deze vormt weer input voor de informatievoorziening over het Buggenumse Veld.

De Landschapsbiografie legt ook de basis voor het zien en laten ontstaan van kansen, waarbij mensen zich meer verantwoordelijk gaan voelen voor hun eigen landschap en meehelpen om het verder te gaan inrichten.

Inpassing kassen BASF in landschap

Vanuit bijna alle paden en wegen in het Veld bepalen de kassen van BASF de horizon van dit voorheen unieke open landschappelijk gebied. Zij doorbreken bruusk de groene omranding en tasten daardoor de belevingswaarde in sterke mate aan. Dit terwijl tijdens de presentaties over de geplande bouw van de kassen de belofte werd gedaan dat deze in het landschap inpast zouden worden.
Niet alleen de belevingswaarde, ook het woongenot van de inwoners aan de noordzijde van het dorp is verminderd door de visuele- en lichthinder.

Belangrijk is dan ook dat de compensatiegelden aangewend worden om dit pijnpunt te verzachten.

Dit project zorgt ervoor dat de kassen minder dominant het landschap beheersen en de natuurlijke groene begrenzing van het Buggenumse Veld in ere hersteld wordt. Daardoor krijgt het gebied een gedeelte van zijn oude allure terug. Samen met BASF worden de mogelijkheden hiervoor onderzocht.

Herinrichting voormalig sportveld 'de Klink' Buggenum

Binnen het gebied van het Buggenumse Veld ligt voormalig voetbalterrein de Klink. Dit terrein, dat eigendom is van de gemeente Leudal, wordt momenteel deels gebruikt als evenemententerrein, parkeerplek bij evenementen elders in het dorp, hondenuitlaat plek en speelterrein. Een ander gedeelte wordt door de gemeente verpacht aan een agrariër. Schutterij St. Aldegundis is eigenaar van een kantine en van het terrein met de schietbomen.

Het terrein van de Klink ziet er verwaarloosd uit en biedt veel kansen voor verbetering van de landschappelijke kwaliteit binnen het Buggenumse Veld.

De Klink biedt de potentie om een groene belevingsimpuls te creëren aan de noordzijde van Buggenum. Dit gebied kan een nieuw gebruik krijgen door toevoeging van een wandel-, belemingsommetje.

Natuurlijk speelterrein Neer-Hanssum

In Hanssum wonen steeds meer kinderen. Vanuit de inwoners van Hanssum is aangegeven dat er behoefte is aan speelgelegenheid voor deze kinderen.

In het havengebied in buurtschap Hanssum is ruimte voor een natuurlijke speelbeleving.
Dit terrein kan ingericht worden met natuurlijke landschapselementen, die passen bij het beekdal.

Erfverfraaiing rondom het Buggenumse Veld

Grondeigenaren in Buggenum en Neer, die aan de randen van het Buggenumse Veld wonen, worden gestimuleerd om hun erf verder aan te kleden hoogstamfruitbomen, vogelkasten, (fruit)hagen en fraaie landschapspoorten/-afrasteringen zoals beschreven in hoofdstuk 6.

Erfverfraaiing is al bij een paar agrariërs uitgevoerd, maar er zijn nog diverse andere plekken die landschappelijk verbeterd kunnen worden. De authenticiteit en charme van het landschap wordt daarmee weer teruggebracht.

Het gaat daarbij om de erven die vanaf de openbare weg en wandel- en fietsroutes onderdeel uitmaken van de beleving van het landschap. Hoewel de aanpassingen op privaat terrein gaan gebeuren, dienen zij het algemeen belang.

In Buggenum krijgt de historie van Buggenum als fruitdorp door deze erfverfraaiing een nieuwe impuls. Met name langs de Gooreweg, het verbindingspad tussen Gooreweg en Kapelstraat,

Haenwegske en Weytjensvoetpad. Door dit gebied komt ook een belevingscorridor, die doorloopt tot de heringerichte Klink ook ten zuiden van Neer is verdere landschapsverfraaiing mogelijk.

In beide dorpen hebben al een aantal grondeigenaren laten weten mee te willen denken over landschapsverfraaiing, door aanpassingen op hun eigen terrein.

Verbeteren ecologische omgevingskwaliteit/patrijzenstroken

Een van de uitgangspunten voor het gebied is dat door biodiversiteit, de ecologische waarde toeneemt. De afgelopen decennia zijn veel akkervogels, bloemen en planten verdwenen.

Er zijn in het Buggenumse Veld al projecten met agrariërs gestart die ertoe leiden dat er meer nest- en schuilgelegenheden komen voor akkervogels als de patrijs en de leeuwerik. Er zijn inmiddels ruim 12 hectare patrijzen akkerbieden en randen gerealiseerd en 20 hectare groene diversiteit. Ook zijn extensivering van bermen en ander beheer in gang gezet. De reeds ingezaaide patrijzenstroken leveren al de eerste positieve resultaten op. Belangrijk is nu om door te pakken en de omgeving waarin akkervogels kunnen gedijen toekomstproef te maken en mensen zich te laten scharen achter deze inrichtingen en beheermaatregelen.

Vanaf de springplank agrarisch cultuurlandschap randzone de Klink, probeert het project voor de komende jaren zekerheid te bieden en langjarige afspraken te maken. Met het voorbeeldgebied bij de Klink als etalage voor de patrijs, krijgt het gebied vanuit deze soort een gezicht als gebied met de meeste patrijzenkoppels van Limburg: ‘Poort naar de patrijzenoase Middel-Limburg’.

Project patrijzenstroken, valt grotendeels buiten de projecten die deze Programma werkgroep zelf realiseert. Agrariërs uit het Buggenumse Veld zijn hiervan de initiatiefnemers.

7.2 Wandel-, fiets- en ruiterroutes

In het Buggenumse Veld vormen de wandel-, fiets- en ruiterroutes een verbindende waarde. Zij bepalen in hoge mate de belevingswaarde van het gebied.

Verbeteren infrastructuur wandel- fiets- en ruiterroutes

Wij ambiëren het om, met instandhouding van de huidige kenmerken van het landschap, inwoners en recreanten meer te laten genieten van de rust in het Buggenumse Veld. En dat zowel wandelaars, fietsers als ruiters door de verbeterde infrastructuur, stoffering en informatievoorziening meer kennis krijgen over de landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische bijzonderheden ervan.

Op dit moment zijn met name de wandelroutes in en door het Buggenumse Veld erg versnipperd en ontbreken voorzieningen voor wandelaars. Wij zorgen voor verbinding tussen en verbetering van de bestaande routes, het verbeteren van de stofferingselementen en van de informatievoorziening.

Ook de fiets- en ruiterroute worden tegen het licht gehouden.

Het aanpassen van de wandel-, fiets- en ruiterroutes gebeurt samen met de gemeente Leudal (afdeling recreatie en toerisme) en met Routebureau-Limburg. Ook zorgen we er, in samenwerking met de firma Kuypers-Kessel, voor dat de paden goed aansluiten op het gebied Wijnaerden.

Stoffering wandel- en fietsroutes

Voor een optimale beleving van het Buggenumse Veld is het nodig om de wandel- en fietspaden passend te stofferen. Op dit moment is het Veld rommelig ingericht, met zowel verschillende soorten als slecht onderhouden banken, picknicktafels, poorten en informatieborden.

Gekozen wordt daarom voor gelijktijdige vervanging van alle bestaande stofferingselementen. Hiermee wordt direct een aanzienlijke kwaliteitsslag gemaakt. De toe te passen nieuwe stofferingselementen zijn allemaal gemaakt van gecertificeerd duurzaam eikenhout. Het gaat daarbij om: landschapspoorten, picknicktafels, banken, houten fietsenrekken en prullenbakken. Op de banken en poorten komen toponiemen of geografische plaatsnamen. Voorbeelden hiervan zijn: Voele Drees, 't Horssum, Hagelkruuts, Koevonderbrögk, Elzebaandj, Agter het Inj, Kromme Graaf, Noot hegge. Bij de Toponiemen komen tevens QR-codes met een verhaal over de herkomst van de naam.

Organisatie wandelevent

Om inwoners, mensen uit Midden-Limburg en toeristen bekend te maken met de wandelroutes in en door het Buggenumse Veld, worden twee wandelevents georganiseerd.

Het eerste wandelevent vindt plaats nadat de wandel- en fietsroutes geoptimaliseerd en gestoffeerd zijn en het boekje met de themawandelroutes gereed is. Dit event is vooral bedoeld voor de omringende dorpen van het Buggenumse Veld, om inwoners kennis te laten maken met de eerste resultaten van Programma 'Besteding compensatiegelden Buggenumse Veld-West'. Er zijn ook activiteiten voor kinderen, waarbij zij spelenderwijs leren over de Romeinen die in dit gebied woonden.

Op het moment dat de uitkijktoren gereed is volgt een groter event, toegankelijk voor een breder publiek. Naast kennismaking met het unieke landschap, kleinschalig erfgoed en de aangelegen dorpen krijgen ook lokale producenten van (streek)producten de gelegenheid om zich te presenteren.

7.3. Beleving en leesbaarheid van het landschap

Om de informatie over het Buggenumse Veld op aantrekkelijke wijze te ontsluiten gaan we verhalen vertellen. En verhalen zijn er genoeg over het Buggenumse Veld. Verhalen over de lokale geschiedenis, over intrigerende gebeurtenissen en plekken en over de huidige ontwikkelingen in en om het Veld. Verhalen over:

- De sagen over het Buggenumse Veld
- Het Romeinse verleden
- De invloed van de Maas op het landschap
- Het landschap zelf
- De invloed van de Peelrandbreuk op het landschap
- Het unieke wegenpatroon
- De verdwenen gebouwen
- De huidige producten van het Buggenumse Veld

Deze verhalen gaan we op meerdere manieren ontsluiten, waarbij zowel hoofd, hart en handen aangesproken worden. Jong en oud leveren we zowel lering, verwondering als verrassing. Om diverse soorten bezoekers aan te spreken, maken we daarbij gebruik van verschillende manieren van informatieverstrekking, zowel interactief als traditioneel. Om diverse soorten bezoekers aan te spreken, maken we daarbij gebruik van verschillende manieren van informatieverstrekking, zowel interactief als traditioneel.

Om alle verhalen met elkaar één geheel te laten vormen is het belangrijk dat ze op elkaar afgestemd zijn. Zowel de verhalen die via traditionele als via interactieve middelen verteld gaan worden.

Middelen die mogelijk zijn:

- Traditioneel: op papier (flyers. Boekjes), informatiepanelen, doorkijkborden waarmee verdwenen gebouwen weer in het landschap worden 'teruggebracht', toponiemen op banken en poorten.
- Interactief: QR codes op traditionele middelen, apps, geluidspalen, filmpjes, virtuele verrelijker enz.

Voor de ontwikkeling van dit deze middelen is het nodig dat een gespecialiseerd communicatiebureau wordt ingeschakeld. Een bureau dat ervaring heeft met een dergelijke brede communicatieaanpak. Samen met dit communicatiebureau wordt een projectvoorstel 'Beleving en leesbaarheid Buggenumse Veld' uitgewerkt en t.z.t ter besluitvorming voorgelegd.

7.4. Uitkijktoren

Als kroon op de verbeterde wandel- en fietsroutestructuur komt op het hoogste punt van het Buggenumse Veld een uitkijktoren/platform. En wel op de plek waar de Spirwitweg uitkomt op de Meiboomkensweg. Deze plek betreft een centraal punt in het Buggenumse Veld. Hier liep vroeger ook een Romeinse weg. Vanaf dit punt kunnen zowel het Buggenumse Veld, de omringende dorpen als de Maas overzien worden. De uitkijktoren dient ook als plek waar informatie over het Buggenumse Veld verstrekt kan worden.

Voordat een projectplan voor de uitkijktoren wordt ingediend komt er een schetsontwerp. Op basis daarvan worden de vervolgstappen bepaald.

7.5. Erfgoed / cultuurhistorie

Het Buggenumse Veld kent veel cultureel erfgoed dat verdwenen is zoals de Neerse Sjans, Buggenumse noodheggen, Romeinse villa's en wegen, boerderijen en een molen. Ook landschappelijk gezien kent het gebied een rijke geschiedenis. Onder meer door de invloed van de Peelrandbreuk en de Maas.

De kennis hierover ligt momenteel voornamelijk nog bij heemkundeverenigingen. De informatie over het Buggenums Veld is ook erg versnipperd. Ze is te vinden in verschillende artikelen, diverse publicaties en websites. Wij brengen die informatie en verhalen bij elkaar maken deze voor een

breed publiek toegankelijk via de informatie middelen zoals geschetst in § 7.3. De hierna beschreven projecten zijn daarbij voorzien.

Zichtbaar maken Romeinse weg, -villa's, -vondsten

Neer en Buggenum lagen aan een belangrijke Romeinse Heerweg, deze liep door het Buggenumse Veld. Het was een verharde langeafstandsroute voor het Romeinse leger op de linker Maasoever tussen Tongeren en Nijmegen. Langs deze weg lagen ook een aantal Romeinse villa's c.q. boerderijen.

Er zijn veel restanten van de Romeinen in de bodem gevonden. Een Romeinse helm, funderingen van de Romeinse villa's/boerderijen en gebruiksvoorwerpen. Hierdoor kan een gedeelte van de historie terug worden gehaald.

De Romeinse weg ligt er nog, op een paar plekken, maar is daar verwilderd en slecht zichtbaar. Ook van de villa's is nauwelijks meer iets terug te vinden

Doel van dit project is om de Romeinse historie van het Buggenumse Veld weer zichtbaar te maken. Zowel de Heerweg als de plaats waar de villa's lagen. Een eerste archeologisch onderzoek heeft reeds plaatsgevonden, maar diepgaander onderzoek is nog vereist. Hiervoor wordt aangesloten bij het provinciaal Archeo project.

De Sjans van Naer

Dit project is reeds goedgekeurd door de Gemeenteraad behoudens een financiële restrictie. Voor de volledigheid van dit programma is het wel in deze handleiding opgenomen.

De gemeente Leudal lanceerde een plan om de Sjans van Naer weer in ere te herstellen. Samen met Waterschap Limburg werden de kaders en de voorwaarden geformuleerd.

Vervolgens werden heemkundevereniging OOS NAER, Jong Nederland Neer en Kindervakantiewerk Neer verzocht om een beheerstichting te vormen en hun visie te delen. Het vertrekpunt was om het gebied in zijn nieuwe situatie in ere te herstellen en tot een levendig cultuurhistorisch onderdeel van en voor het dorp Neer te maken. In de nieuwe situatie wordt de Sjans weer teruggebracht en ontwikkeld tot een gebied, waar historie, beleving, educatie, ecologie en dorp elkaar treffen. De Sjans van Naer wordt daarmee een cultuurhistorische highlight en georganiseerde ontmoetingsplek voor met name jeudigen van Neer.

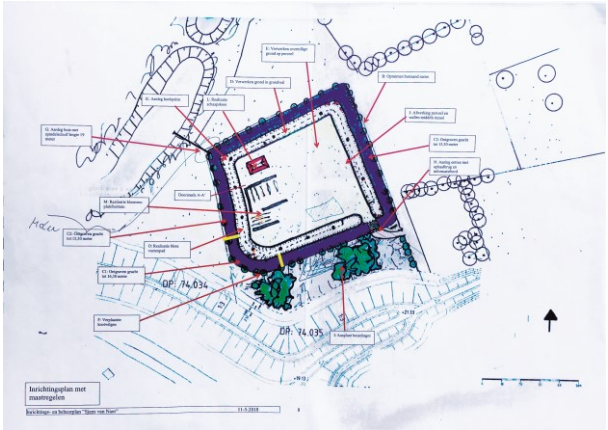

Toegankelijkheid Friedesse Molen

Ook dit project is inmiddels gedeeltelijk goedgekeurd. Een gedeelte ervan is tijdelijk on hold gezet.

Het bezoeken van de historische Friedesse watermolen is voor mindervaliden een probleem. De stuw over de Neerbeek is voor hen moeilijk toegankelijk. Voorstel is om hier een rolstoelvriendelijke toegang te maken.

Daarnaast is de bereikbaarheid van de Bergerstraat naar de molen ook niet optimaal. De toegangsweg is onverhard en in slechte staat en heeft de watermolen bij regenachtig weer last van wateroverlast omdat de afvoer van regenwater niet goed geregeld is.

Project rolstoeltoegankelijkheid brug

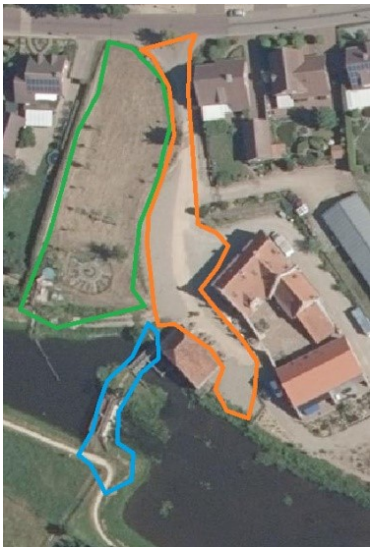

De trap naar de brug over de Neerbeek bij de Friedesse molen wordt omgevormd naar een helling zodat deze brug/stuw ook toegankelijk is voor mindervaliden. In dit project worden zowel de toegangsweg alsook de afwatering verbeterd. Dit laatste via een geul.

Samen met de herinrichting van het entreeweitje (dit project is al goedgekeurd) wordt het gebied om de Friedesse molen een van de parels van het Buggenumse Veld.